

چکیده

عقیده به موضوع مهدویت و ظهور مهدی (عج) از جمله معتقدات اصولی مذهب شیعه اثنی عشری است که همان پدید آمدن حکومت عدل جهانی در جامعه بشری است. این امید و آرزو به برپایی چنین حکومتی عمومیت دارد و به مذهب شیعه و مسلمانان منحصر نمی شود. خصوصاً در این دوره و عصر، که ظلم و بیدادگری گسترش یافته و جامعه بشری را فرا گرفته است و دولت‌ها و قدرتمندان زورگو و ستمگر برای سلطه و استیلاي چند روزه خود از هیچ گونه ظلم و ستمی فروگذار نیستند، این آرزو بیش تر و گسترده تر شده است. آری چنین حکومتی دیر یا زود به علل فراوانی به وجود خواهد آمد. اما ثبات و پایداری آن وابسته به تحقق عدل الهی در جامعه بشری است که باید به وسیله شخص قدرتمند و الهی که رابطه‌ی

مستحکمی با حق دارد صورت پذیرد و چون این خواسته جزء سرشت فطری و طبیعی بشر است انسان‌ها هم آن را می پذیرند و به آن ایمان می آورند.

از دیدگاه اسلام، زن ارزش والایی دارد و اگر براساس این ارزش حرکت نماید و به وظایف خود عمل کند پراج ترین گوهر رشته‌ی هستی است، که پایه و اساس هر فضیلت است و بدون او رشته‌ی خانواده‌ها گسسته می شود، زیرا زن حلقه‌ی اتصال و رمز تداوم نسل بشری است که پاک ترین بعد زندگی است. اگر زنان یک جامعه از شناخت ناتوان گردند و از صراط مستقیم منحرف شوند و بازیچه‌ی هوسرانان و ابزار و ادوات تمایلات نفسانی افراد پست و بی اعتبار درآیند و از کرامت خدادادی خود غفلت ورزند، چنین جامعه‌ای در سراسری سقوط قرار می گیرد و به زندگی حیوانی نزدیک می شود.

بنابراین، موضوع تحقیق خود را، به بررسی اعتقاد دانش آموزان دختر شهرستان شهرکرد نسبت به منجی عالم بشریت اختصاص داده ایم تا با آگاهی نسبت به این مسائل و بررسی مشکلات عصر انتظار، زمینه‌ای فراهم شود تا برای بانوان پاک و متقی راه‌گشای به صراط مستقیم و تقرب به امام زمان (عج) باشد.

بررسی اعتقاد دانش آموزان دختر دبیرستانی نسبت به منجی عالم بشریت

شهلا امیدوار
دبیر دبیرستان علامه امینی شهرکرد

کلیدواژه‌ها: امام مهدی (عج)، انتظار فرج، اعتقاد به منجی، عالم بشریت، زن.

فرضیات پژوهش

۱. بین میزان اعتقادات مذهبی و اعتقاد به منجی رابطه‌ی مثبت وجود دارد.
۲. بین تحمل شرایط سخت کار توسط دانش‌آموزان دختر و اعتقاد به منجی رابطه‌ی مثبت وجود دارد.
۳. بین انجام خوب کارها توسط دانش‌آموزان دختر و اعتقاد به منجی رابطه‌ی مثبت وجود دارد.
۴. بین کار کردن بیش از وظیفه‌ی دانش‌آموزان دختر و اعتقاد به منجی رابطه‌ی مثبت وجود دارد.
۵. بین میزان از خودگذشتگی در کارها و اعتقاد به منجی رابطه‌ی مثبت وجود دارد.

اهمیت موضوع

بشر بحران‌زده‌ی امروز منتظر ظهور یک منجی است تا او را از بحران و پریشان‌حالی نجات دهد و به آرامشی مطلوب برساند. این آرامش را بشر از خود دریغ کرده و خود به‌وجودآورنده‌ی ناآرامی‌ای است که امروز دیگر از آن به تنگ آمده است.

منجی، حجت خدا بر خلق است و با آمدنش تاریکی‌ها روشن می‌شود. نقش زنان در تاریخ اسلام، نقش بسیار مهم و تعیین‌کننده‌ای بوده و هست. در صدر اسلام، زنانی چون نسیم را مشاهده می‌کنیم که در جنگ احد از رسول خدا(ص) دفاع کرد و در این راه زخمی گردید.

هم‌چنین نقش پر اهمیت زهرا(س) در دفاع از حریم ولایت، امری است روشن و معلوم که در جای خود بحث می‌شود. زنان در انقلاب جهانی حضرت مهدی(عج) نیز دارای نقش مهمی هستند. چنان‌که امام صادق(ع) به مفضل بن عمر می‌فرماید: با حضرت قائم(عج) سیزده زن همراه است. عرض کرد: آن‌ها چه کار می‌کنند؟ حضرت فرمود: مجروحین را مداوا و بیماران را پرستاری می‌کنند. امام باقر(ع) فرموده است: سوگند به خدا تعداد سیصد و اندی می‌آیند که در میانشان پنجاه نفر زن هستند و در مکه اجتماع می‌کنند بی‌آن‌که قبلاً وعده داده باشند. آمدنشان مانند ابرهای پاییزی است (مجلسی، محمدباقر، ج ۵۲، ص ۲۲۳).

امروزه بانوان همانند بسیاری از مردم به آینده می‌اندیشند، به یک انقلاب جهانی و یک حکومت موعود، که

اعتقاد بیش از ۸۰ درصد دانش‌آموزان به حضرت حجت(عج) بسیار زیاد است و اطمینان بسیار بالایی دارند که ایشان ظهور خواهند کرد و به همین منظور صدقه و نذر می‌دهند. در سطح بالایی به سخنرانی‌های مربوط به امام(عج) علاقه نشان می‌دهند و در مجالس مخصوص به ایشان شرکت می‌کنند

چگونه در برابر قدرت‌های بزرگ غلبه می‌کند. به همین دلیل در این پژوهش به بررسی اعتقاد دانش‌آموزان دختر به منجی عالم بشریت در شهرستان شهرکرد در سال تحصیلی ۸۷-۸۶ پرداخته‌ایم.

این پژوهش با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای از طریق نمونه‌گیری تصادفی مورگان از بین مدارس متوسطه‌ی دخترانه‌ی شهرستان شهرکرد انتخاب و سپس برای جمع‌آوری اطلاعات به توزیع پرسش‌نامه به‌عنوان ابزار، اقدام شده است.

جامعه‌ی آماری: این تحقیق در جهت بررسی اعتقاد دانش‌آموزان دختر انجام گرفته است. بنابراین، جامعه‌ی آماری پژوهش کلیه‌ی دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه‌ی شهرستان شهرکرد را در برمی‌گرفت. با توجه به گستردگی جامعه‌ی آماری، نمونه‌ای به حجم ۱۰۰ نفر از دانش‌آموزان دختر مقطع سوم دبیرستان، براساس فرمول نمونه‌گیری مورگان، انتخاب گردید. یادآوری می‌شود تعداد دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه سوم دبیرستان ۱۲۴۰ است.

حجم نمونه: قبلاً اشاره گردید که جامعه‌ی آماری این تحقیق دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه‌ی شهرستان شهرکرد است. جهت انتخاب نمونه، با استفاده از جدول مورگان و ضریب اطمینان ۰/۰۵ (۵ درصد) با فاصله‌ی اطمینان ۹۵ درصد، نمونه‌ای به حجم ۱۰۰ نفر انتخاب گردید. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای استفاده شده است. به این ترتیب که از بین مدارس شهرستان شهرکرد چهار مدرسه به‌صورت تصادفی و قید قرعه انتخاب گردید و از بین آن‌ها متناسب با تعداد دانش‌آموزانشان حجم مورد نظر را برگزیدیم.

روش‌های تجزیه و تحلیل آماری: بعد از این که پرسش‌نامه جمع‌آوری گردید نوبت به استخراج آن‌ها رسید. ابتدا سوالات کدگذاری شد و اطلاعات لازم استخراج گردید. سپس به توصیف متغیرها و رسم جداول (یک‌بعدی و دوبعدی) و نمودارهای مربوطه پرداختیم و با استفاده از نرم‌افزار اسپ‌اس‌اس (SPSS) اطلاعات تجزیه و تحلیل شد. برای آزمون فرضیه‌هایی که در ارتباط با میزان اعتقاد دانش‌آموزان دختر بود از آزمون ناپارامتری خی دو و برای آزمون فرضیه‌هایی که بین دو متغیر ترتیبی بود از آزمون تای کندال‌سی (Tay Kendal C) استفاده کردیم.

قابلیت اعتماد (Reliability) پرسش نامه

مقصود از قابلیت اعتماد (پایایی) یک وسیله‌ی اندازه‌گیری آن است که اگر خصیصه‌ی مورد سنجش را با همان وسیله تحت شرایط مشابه دوباره اندازه بگیریم نتایج حاصل تا حد مشابه دقیق و قابل اعتماد باشد. وسیله‌ی معتبر آن است که دارای ویژگی تکرارپذیری و بازپدیدآوری باشد، یعنی بتوان آن را در موارد کثیر به کار برد و در همه‌ی موارد نتایج یکسان باشد. در این پژوهش قابلیت اعتماد (پایایی) پرسش‌نامه از طریق ضریب آلفای کرونباخ ((Cronbach Coefficient Alpha(x) محاسبه گردید.

خصوصیات شخصی کل پاسخ‌گویان (جدول شماره ۱) محل زندگی

درصد تجمعی	درصد	فراوانی	محیط آماری
۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱۰۰	شهر

(جدول شماره ۴)

		اعتقاد به منجی			جمع
		بسیار زیاد	زیاد	متوسط	
بسیار زیاد	تعداد	۵۹	۰	۲	۶۱
	مقادیر مورد انتظار	۵۱/۲	۵/۵	۴/۳	۶۱/۰
	درصد ستونی	٪۷۰/۲	٪۰	٪۲۸/۶	٪۶۱/۰
زیاد	تعداد	۲۵	۶	۰	۳۱
	مقادیر مورد انتظار	۲۶/۰	۲/۸	۲/۲	۳۱/۰
	درصد ستونی	٪۲۹/۸	٪۶/۷	٪۰	٪۳۱/۰
متوسط	تعداد	۰	۳	۵	۸
	مقادیر مورد انتظار	۶/۷	۷	۶	۸/۰
	درصد ستونی	٪۰	٪۳۳/۳	٪۷۱/۴	٪۸/۰
جمع	تعداد	۸۴	۹	۷	۱۰۰
	مقادیر مورد انتظار	۸۴/۰	۹/۰	۷/۰	۱۰۰/۰
	درصد ستونی	٪۱۰۰/۰	٪۱۰/۰	٪۷/۰	٪۱۰۰/۰

آزمون کندالسی (C)	x ۴
مقدار آمار آزمون	/۲۹۶
مقدار احتمال	/۰۰۰

براساس آزمون کندالسی (C) و ضریب اطمینان ۵ درصد و با توجه به مقدار احتمال به‌دست آمده از این آزمون (P-Value=۰) به علت این که $a = 0.05 < P\text{-Value} / 0.000$ است، فرض H_0 رد می‌شود و فرض H_1 که همان فرض محقق یا وجود ارتباط است، پذیرفته می‌شود. فرضیه‌ی دوم، یعنی تأثیر تحمل شرایط سخت بر اعتقاد به منجی

نوع دبیرستان (جدول شماره ۲)

درصد	فراوانی	نوع آموزشگاه
۸۳/۳٪	۸۰	دولتی
۱۶/۷٪	۲۰	غیر انتفاعی
۱۰۰٪	۱۰۰	جمع

(جدول شماره ۵)

		اعتقاد به منجی			جمع
		بسیار زیاد	زیاد	متوسط	
بسیار زیاد	تعداد	۵	۰	۰	۵
	مقادیر مورد انتظار	۴/۲	/۵	۴	۵/۰
	درصد ستونی	٪۶/۰	٪۰	٪۰	٪۵/۰
زیاد	تعداد	۵۲	۹	۴	۶۵
	مقادیر مورد انتظار	۵۴/۶	۵/۹	۴/۶	۶۵/۰
	درصد ستونی	٪۶۱/۹	٪۱۰/۰	٪۵/۱	٪۶۵/۰
متوسط	تعداد	۲۷	۰	۳	۳۰
	مقادیر مورد انتظار	۲۵/۲	۲/۷	۲/۱	۳۰/۰
	درصد ستونی	٪۳۲/۱	٪۰	٪۴/۹	٪۳۰/۰
جمع	تعداد	۸۴	۹	۷	۱۰۰
	مقادیر مورد انتظار	۸۴/۰	۹/۰	۷/۰	۱۰۰/۰
	درصد ستونی	٪۱۰۰/۰	٪۱۰/۰	٪۷/۰	٪۱۰۰/۰

آزمون کندالسی (C)	x ۵
مقدار آمار آزمون	-/۲۶
مقدار احتمال	/۵۷۲

براساس آزمون کندالسی (C) و ضریب اطمینان ۵ درصد و با توجه به مقدار احتمال به‌دست آمده از این آزمون (P-Value=۰/۵۷۲) به علت این که $a = 0.05 > P\text{-Value} / 0.572$ است، فرض ارتباط رد می‌شود. به عبارت دیگر، بی‌تأثیر بودن این فرضیه، یعنی تحمل شرایط سخت، هیچ‌گونه ارتباط و تأثیری بر اعتقاد به منجی عالم بشریت ندارد. فرضیه‌ی سوم، یعنی تأثیر انجام کارهای خوب بر اعتقاد به منجی عالم بشریت

رشته‌ی تحصیلی (جدول شماره ۳)

درصد	فراوانی	رشته‌ی تحصیلی
۱۶/۶٪	۲۰	انسانی
۴۱/۷٪	۴۰	ریاضی
۴۱/۷٪	۴۰	تجربی
۱۰۰٪	۱۰۰	جمع

با توجه به جدول بالا ۸۳ درصد حجم نمونه از دبیرستان‌های دولتی، ۴۱ درصد رشته‌ی ریاضی، ۴۱ درصد رشته‌ی تجربی و تقریباً ۱۷ درصد رشته‌ی انسانی هستند. بررسی وضعیت پاسخ‌گویان به سؤالات در خصوص فرضیه‌ی اول یعنی تأثیر میزان اعتقادات مذهبی بر اعتقاد به منجی.

(جدول شماره ۶)

		اعتقاد به منجی			جمع
		بسیار زیاد	زیاد	متوسط	
بسیار زیاد	تعداد	۱۳	۰	۰	۱۳
	مقادیر مورد انتظار	۱۰/۹	۱/۲	۱/۹	۱۳/۰
	درصد ستونی	٪۱۵/۵	٪۰	٪۰	٪۱۳/۰
زیاد	تعداد	۶۶	۷	۴	۷۷
	مقادیر مورد انتظار	۶۴/۷	۶/۹	۵/۴	۷۷/۰
	درصد ستونی	٪۷۸/۶	٪۷/۸	٪۵/۱	٪۷۷/۰
متوسط	تعداد	۵	۲	۳	۱۰
	مقادیر مورد انتظار	۸/۴	۱/۹	۱/۹	۱۰/۰
	درصد ستونی	٪۷/۰	٪۲۲/۲	٪۲۲/۹	٪۱۰/۰
جمع	تعداد	۸۴	۹	۷	۱۰۰
	مقادیر مورد انتظار	۸۴/۰	۹/۰	۷/۰	۱۰۰/۰
	درصد ستونی	٪۱۰۰/۰	٪۱۰/۰	٪۷/۰	٪۱۰۰/۰

آزمون کندالسی (C)	x ۶
مقدار آمار آزمون	۱/۴۹
مقدار احتمال	۰/۰۴

(P-Value=۰/۳۵۲)، به علت این که $(P\text{-Value} > a = 0/05)$ است، فرض ارتباط رد می‌شود. به عبارت دیگر زیادت از وظیفه کار کردن با اعتقاد به منجی عالم بشریت ارتباط و تأثیری ندارد. فرضیه پنجم، یعنی میزان ارتباط از خودگذشتگی با اعتقاد به منجی عالم بشریت

(جدول شماره ۸)

		اعتقاد به منجی			جمع
		بسیار زیاد	زیاد	متوسط	
بسیار زیاد	تعداد	۳۲	۱	۱	۳۴
	مقادیر مورد انتظار	۲۸/۶	۳/۱	۲/۴	۳۴/۰
	درصد ستونی	٪۳۸/۱	٪۱۱/۱	٪۱۴/۳	٪۳۴/۰
زیاد	تعداد	۴۳	۶	۵	۵۴
	مقادیر مورد انتظار	۴۵/۴	۴/۹	۳/۸	۵۴/۰
	درصد ستونی	٪۵۱/۲	٪۶/۷	٪۵/۴	٪۵۴/۰
متوسط	تعداد	۹	۲	۱	۱۲
	مقادیر مورد انتظار	۱۰/۱	۱/۱	۰/۸	۱۲/۰
	درصد ستونی	٪۱۰/۷	٪۲/۲	٪۱۴/۳	٪۱۲/۰
جمع	تعداد	۸۴	۹	۷	۱۰۰
	مقادیر مورد انتظار	۸۴/۰	۹/۰	۷/۰	۱۰۰/۰
	درصد ستونی	٪۱۰۰/۰	٪۱۰/۰	٪۷/۰	٪۱۰۰/۰

آزمون کندالسی (C)	x ۸
مقدار آمار آزمون	۱/۱۰
مقدار احتمال	۰/۳۴

براساس آزمون کندال سی (C) و ضریب اطمینان ۵ درصد و با توجه به مقدار احتمال به دست آمده از این آزمون $(P\text{-Value} = 0/034 < a = 0/05)$ به علت این که $(P\text{-Value} < a = 0/05)$ است، فرض H_0 رد می‌شود و فرض H_1 که همان فرض محقق یا وجود ارتباط است، پذیرفته می‌شود. به عبارت دیگر بین از خودگذشتگی با اعتقاد به منجی عالم بشریت ارتباط مثبت وجود دارد.

متغیرهای مستقل: اعتقادات مذهبی

(جدول شماره ۹)

	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
بسیار زیاد	۶۱	۶۱/۰	۶۱/۰
زیاد	۳۱	۳۱/۰	۹۲/۰
متوسط	۸	۸/۰	۱۰۰/۰
جمع	۱۰۰	۱۰۰/۰	

با توجه به جدول بالا اعتقاد مذهبی ۶۱ درصد از دانش آموزان بسیار زیاد است، ۳۱ درصد زیاد و ۸ درصد متوسط

(جدول شماره ۷)

		اعتقاد به منجی			جمع
		بسیار زیاد	زیاد	متوسط	
بسیار زیاد	تعداد	۲۸	۱	۱	۳۰
	مقادیر مورد انتظار	۲۵/۲	۲/۷	۲/۱	۳۰/۰
	درصد ستونی	٪۳۳/۳	٪۱۱/۱	٪۱۴/۳	٪۳۳/۰
زیاد	تعداد	۳۸	۸	۴	۵۰
	مقادیر مورد انتظار	۴۲/۰	۴/۵	۳/۵	۵۰/۰
	درصد ستونی	٪۴۵/۲	٪۸/۹	٪۵/۱	٪۵۰/۰
متوسط	تعداد	۱۸	۰	۲	۲۰
	مقادیر مورد انتظار	۱۶/۸	۱/۸	۱/۴	۲۰/۰
	درصد ستونی	٪۲۱/۴	٪۰	٪۵/۱	٪۲۰/۰
جمع	تعداد	۸۴	۹	۷	۱۰۰
	مقادیر مورد انتظار	۸۴/۰	۹/۰	۷/۰	۱۰۰/۰
	درصد ستونی	٪۱۰۰/۰	٪۱۰/۰	٪۷/۰	٪۱۰۰/۰

آزمون کندالسی (C)	x ۷
مقدار آمار آزمون	۰/۴۶
مقدار احتمال	۳/۵۲

براساس آزمون کندال سی (C) و ضریب اطمینان ۵ درصد و با توجه به مقدار احتمال به دست آمده از این آزمون

متغیرهای مستقل: تحمل شرایط سخت

(جدول شماره ۱۰)

درصد تجمعی	درصد	فراوانی
۵/۰	۵/۰	بسیار زیاد
۷۰/۰	۶۵/۰	زیاد
۱۰۰/۰	۳۰/۰	متوسط
	۱۰۰	جمع

با توجه به جدول بالا ۵ درصد از دانش‌آموزان معتقدند بین تحمل شرایط سخت و اعتقاد به منجی ارتباط بسیار زیاد است، ۶۵ درصد زیاد و ۳۰ درصد متوسط

متغیرهای مستقل: انجام کارهای خوب

(جدول شماره ۱۳)

درصد تجمعی	درصد	فراوانی
۳۴/۰	۳۴/۰	بسیار زیاد
۸۸/۰	۵۴/۰	زیاد
۱۰۰/۰	۱۲/۰	متوسط
	۱۰۰	جمع

با توجه به جدول بالا ۱۳ درصد از دانش‌آموزان حجم نمونه معتقدند بین انجام کارهای خوب و اعتقاد به منجی ارتباط بسیار زیاد است، ۷۷ درصد زیاد و ۱۰ درصد متوسط

متغیرهای مستقل: زیادتر از وظیفه کار کردن

(جدول شماره ۱۱)

درصد تجمعی	درصد	فراوانی
۱۳/۰	۱۳/۰	بسیار زیاد
۹۰/۰	۷۷/۰	زیاد
۱۰۰/۰	۱۰/۰	متوسط
	۱۰۰	جمع

بر طبق جدول بالا ۳۰ درصد از حجم نمونه‌ی دانش‌آموزان معتقدند ارتباط بین زیادتر از وظیفه کار کردن و اعتقاد به منجی بسیار زیاد است، ۵۰ درصد زیاد و ۲۰ درصد متوسط

متغیرهای مستقل: از خودگذشتگی

(جدول شماره ۱۲)

درصد تجمعی	درصد	فراوانی
۳۰/۰	۳۰/۰	بسیار زیاد
۸۰/۰	۵۰/۰	زیاد
۱۰۰/۰	۲۰/۰	متوسط
	۱۰۰	جمع

با توجه به جدول بالا ۳۴ درصد از دانش‌آموزان حجم نمونه معتقدند ارتباط میان از خودگذشتگی و اعتقاد به منجی بسیار زیاد است، ۵۴ درصد زیاد و ۱۲ درصد متوسط

متغیرهای مستقل: اعتقاد به منجی

(جدول شماره ۱۴)

درصد تجمعی	درصد	فراوانی
۸۴/۰	۸۴/۰	بسیار زیاد
۹۳/۰	۹/۰	زیاد
۱۰۰/۰	۷/۰	متوسط
	۱۰۰	جمع

با توجه به جدول بالا ۸۴ درصد از دانش‌آموزان حجم نمونه به منجی عالم بشریت اعتقاد بسیار زیاد دارند، ۹ درصد زیاد و ۷ درصد متوسط.

نتیجه‌گیری

از دیدگاه جهان‌بینی الحادی همه‌ی امور و حوادث را باید به علل تاریخی و مادی نسبت داد. اما از دیدگاه جهان‌بینی الهی از بین تفکرات گوناگون و عقاید مختلف، اصیل و حق آن است که منبعش وحی و دعوت انبیا و درک فطری انسان‌ها باشد که از آن به هدایت عقل و فطرت و وحی و نبوت تعبیر می‌شود.

از نظر این دیدگاه همه‌ی راه‌های انحرافی و افکار مضر معلول علل مادی و تاریخی و اغراض شخصی و نقص فرهنگ اجتماعی و تربیتی است و عقاید دینی مأخوذ از وحی و نبوت اصیل و واقعی هستند و زمینه‌ای در فطرت بشر دارند.

بر این اساس، حتی در پیدایش اعتقاد به ظهور مهدی منجی (عج) هیچ علل اجتماعی یا اقتصادی یا سیاسی مؤثر نبوده و نیست. منشأ و مأخذ آن اخبار انبیا و رهنمودها و اخبار و سخنان شخص حضرت خاتم‌الانبیاء (ع) و حضرت امیرالمؤمنین و سایر ائمه (ع) است. اگر مسئله‌ی مهدویت واقعیت نداشت، بعضی افراد این همه در اطراف آن به تحریف دست نمی‌زدند. پس این سوءاستفاده‌ها خود این مطلب را ثابت می‌کند که این مسئله یک واقعیت مورد پذیرش همه بوده است و می‌توان گفت گذشت زمان موجب تقویت اعتقاد مردم به آل علی (ع) و رسوخ تفکر شیعی در دل‌های آن‌ها شده است.

بنابر اهمیت این موضوع که دارای پیچیدگی‌های خاصی است و در این زمینه بررسی همه‌جانبه و عمیق، آن چنان که باید، کم‌تر انجام گرفته است، سعی نمودیم در این خصوص پژوهشی، البته در حد بسیار محدود، داشته باشیم و خوش‌بختانه به نتایج خوب و مشخصی نیز رسیدیم. از جمله به‌طور کلی می‌توان گفت اعتقاد بیش‌تر از ۸۰ درصد دانش‌آموزان به حضرت حجت (عج) بسیار زیاد است و اطمینان بسیار بالایی دارند که ایشان ظهور خواهند کرد و به‌همین منظور صدقه و نذر می‌دهند. در سطح بالایی به سخنرانی‌های مربوط به

امام(عج) علاقه نشان می‌دهند و در مجالس مخصوص به ایشان شرکت می‌کنند.

معتقدین به امام زمان(عج) دانش‌آموزانی کوشا هستند که به درس و یادگیری و مطالعه بسیار اهمیت می‌دهند و در کارهای روزمره دارای برنامه‌ریزی و دقیق و منظم هستند. آن‌ها از کارشان و زندگی و رشته‌ی تحصیلی خود راضی‌اند و اطرافیان نیز از آنان راضی هستند و در مدرسه و در اجتماع رابطه‌ی بسیار خوبی هم با دیگران دارند. افرادی هستند از خود گذشته و فداکار نسبت به دیگران و اگر کاری برای دیگران انجام دادند برای جلب رضایت خدا و امام زمان(عج) است و انتظار تشکر و قدردانی از دیگران ندارند و معتقدند تحمل شرایط سخت و سختی‌های زندگی در اعتقاد راسخ و محکم آنان به امام زمان(عج) نمی‌تواند خدشه‌ای وارد نماید.

نتیجه‌گیری براساس سؤالات پژوهش

نظر به این که پرسش‌نامه درپی یافتن تأثیر عوامل مختلف بر اعتقاد به منجی عالم بشریت در میان دانش‌آموزان دختر است، در این قسمت با توجه به سؤالات اصلی تحقیق و ضمن استفاده از نتایج به‌دست آمده چنین نتیجه‌گیری می‌شود:

۱. براساس سؤالات شخصی پرسش‌نامه به‌طور کلی می‌توان گفت انتخاب رشته‌ی تحصیلی، انتخاب دبیرستان محل تحصیل (دولتی یا غیر دولتی) و نیز محل زندگی (شهر یا روستا) نمی‌تواند در شدت یا ضعف اعتقاد به منجی عالم بشریت تأثیرگذار باشد.

۲. بیش از ۹۵ درصد از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اعتقادشان به امام زمان(عج) بسیار زیاد است و به مسائلی که پیرامون امام زمان(ع) مطرح شود، از قبیل مطالعه‌ی کتب غیردرسی، بیان داستان و واقعیت‌ها، سخنرانی، مولودی و... علاقه‌مندند.

۳. دانش‌آموزان به دلیل داشتن عشق و محبت به خاندان اهل بیت(ع) و به‌خصوص به امام زمان(عج) سختی‌ها و مشکلات درسی و تحصیلی و زندگی را تحمل می‌کنند، چون می‌دانند امام روزی ظهور خواهند کرد و این مسائل نمی‌تواند خللی در عقاید آنان وارد کند یا آنان را نسبت به مسائل عقیدتی سست نماید.

از تحقیقاتی هم که در این زمینه توسط محققین و پژوهشگران دیگر به دست آمده است، به این نتایج می‌توان رسید که اعتقاد به امام زمان(عج) در اعماق وجود همه‌ی شیعیان جان و روح تازه‌ای می‌بخشد و مسلمین با این امید زندگی می‌کنند و فردا را به فراداها می‌سپارند، به عشق او زنده‌اند و شرایط سخت و طاقت‌فرسای زندگی دنیوی را تحمل می‌کنند زیرا که او می‌آید و با آمدنش عدل، انصاف، زیبایی، خوبی، حقیقت، ایثار، گذشت و... می‌آید.

ارائه‌ی راه‌کارهای پیشنهادی براساس یافته‌ها و مصاحبه‌ها

۱. با توجه به رابطه‌ی مستقیم تأثیر عوامل مختلف در بالا بردن اعتقادات مذهبی دانش‌آموزان و حتی جامعه، پیش‌نهاد می‌شود ارتباط بین مدارس با مراکز آموزشی را در جهت ارائه‌ی آموزش‌های لازم به دانش‌آموزان و نیز به خانواده‌ها (به‌خصوص مادران)، بالا ببرند چرا که

**دانش‌آموزان
به دلیل داشتن
عشق و محبت
به خاندان
اهل بیت(ع) و
به‌خصوص به
امام زمان(عج)
سختی‌ها و
مشکلات
درسی و
تحصیلی و
زندگی را تحمل
می‌کنند، چون
می‌دانند امام
روزی ظهور
خواهند کرد
و این مسائل
نمی‌تواند خللی
در عقاید آنان
وارد کند یا آنان
را نسبت به
مسائل عقیدتی
سست نماید**

مادران از ارکان اصلی تربیت فرزندانشان به‌حساب می‌آیند.

۲. صدا و سیما جهت بالا بردن اعتقادات مذهبی و آشنا کردن جامعه برنامه‌های آموزشی تولید و اجرا کند.

۳. هرچند وقت یک بار و به‌طور منظم برنامه‌ریزی از طرف مدارس انجام شود و اولیا به مدرسه دعوت شوند، با آن‌ها جهت حل مشکلات پرورشی و عقیدتی دانش‌آموزان صحبت شود. همچنین از افراد متخصص دعوت به عمل آید تا پیرامون بالا بردن سطح اعتقادات مذهبی و پیشرفت پرورشی دانش‌آموزان صحبت کنند.

۴. مشاوران و مربیان پرورشی مدارس باید با دانش‌آموزانی که از نظر اعتقادات مذهبی ضعیف‌اند مشاوره کنند تا از مشکلات آن‌ها آگاه شوند و در حل و برطرف نمودن آن‌ها تلاش کنند.

۵. از طرف مدیریت مدارس به دبیران توصیه می‌شود در وقت‌های اضافی کلاس راجع به اعتقادات مذهبی و آشنایی با حکومت امام زمان(عج) با دانش‌آموزان صحبت کنند.

۶. کتاب‌های غیردرسی (بیش‌تر در زمینه‌ی عقاید مذهبی) مد نظر قرار گیرد.

۷. به سلامت جسمی و به‌خصوص روحی دانش‌آموزان توجه شود.

۸. سعی شود در اول سال تحصیلی هر مدرسه با کمک والدین و هم‌فکری آنان راهکارهایی جهت پیشرفت و بالا بردن سطح عقاید مذهبی دانش‌آموزان ارائه و اجرا شود.

۹. به ارزش علم و تحصیل در جامعه توجه بیش‌تری شود تا جایگاه اصلی خود را بازیابد.

منابع

۱. قرآن کریم.
۲. اصول کافی، شیخ کلینی، ج ۱، ۲، ۳، ۴.
۳. بحارالانوار، علامه مجلسی، محمدباقر، ج ۳۶، ۵۱، ۵۲، ۶۸.
۴. التهذیب، شیخ طوسی، ج ۲.
۵. حکومت جهانی مهدی(عج)، آیه‌الله مکارم شیرازی، انتشارات نسل جوان، ۱۳۸۰.
۶. عصاره‌ی خلقت، آیه‌الله جوادی آملی، انتشارات اسراه، بهار ۱۳۷۹.
۷. کتاب الغیبه، شیخ طوسی.
۸. کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق، مؤسسه‌ی اهل‌البیت(ع)، ج ۲، بیروت ۱۹۸۷م.
۹. منتخب الأثر فی الامام الثانی عشر، صافی گلپایگانی، لطف‌الله، انتشارات مکتبه‌الصدر ۱۳۷۳.
۱۰. مهدی موعود، علامه مجلسی، محمدباقر، ج ۱۳، مترجم علی دوانی، انتشارات دارالکتب الاسلامیه ۱۳۷۵.
۱۱. یکصد پرسش و پاسخ پیرامون امام زمان، رجالی تهرانی، علیرضا، انتشارات نبوغ، پاییز ۱۳۷۷.